

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

EU:n GIA-säädöksen tuomat muutokset viestintäverkko- rakentamisen luvanhakuun

6.10.2026

Infotilaisuuden sisältö

1. EU:n gigabitti-infrastruktuurisäädös (gigabittiasetus, GIA) ja muutokset viestintäverkkorakentamisen luvanhakuun
2. Demo: Verkkotietopisteen käyttö luvanhaussa Lupahakupalvelun taustoista, toiminnallisuuksista ja haettavissa olevista lupatyypeistä
3. Keskustelua, kysymyksiä ja kommentteja

Kaiken takana on GIA

GIA eli EU:n gigabitti-infrastruktuurisäädös

- Suoraa velvoittavalla EU:n gigabitti-infrastruktuurisäädöksellä (Gigabit Infrastructure Act, GIA) (2024/1309/EU) kumottiin aiempi yhteisrakentamisdirektiivi (2014/61/EU).
- Koskee niin kutsuttuja **VHCN**-verkkoja (Very High Capacity Network, erittäin suuren kapasiteetin verkko)
- Soveltaminen vaiheittain
 - Pääosa säännöksistä 12.11.2025.
 - Keskitetyn tietopisteen soveltamisaika alkanut 12.5.2026.
 - Kiinteistön sisäverkkoja koskevat säännökset 12.2.2026.
- Kansallinen täydentävä lainsäädäntö liikenne- ja viestintäministeriössä valmistelussa. Aikataulu todennäköisesti 2028.
- Yhteisrakentamislaki (276/2016) on vielä voimassa, mutta kansallinen "GIA-laki" tulee kumoamaan sen.

GIA:n keskeiset oikeudet ja velvoitteet

- Verkkotoimijalla ja julkisen sektorin organisaatiolla on velvollisuus **ilmoittaa** suunnitelluista verkonrakentamistöistä ja fyysisen infrastruktuurin elementeistä sähköisessä muodossa keskitetyssä tietopisteessä.
- Verkkotoimijalla ja julkisen sektorin organisaatiolla velvollisuus **vastata ja suostua yhteisrakentamista ja olemassa olevan verkon yhteiskäyttöä koskevaan pyyntöön**, jonka teleoperaattori esittää.
- Toimivaltaisten viranomaisten on asetettava saataville sähköisessä muodossa - keskitetyn tietopisteen kautta - **tietoa** kaikista hallinnollisissa menettelyissä myönnettävien lupien ja asennusoikeuksien **myöntämisehdoista ja menettelyistä**.
- Millä tahansa operaattorilla on **oikeus toimittaa kaikkia tarvittavia lupia tai niiden uusimisia tai asennusoikeuksia koskevia hakemuksia sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta** ja saada tietoja hakemuksensa tilasta.

Mikä viestintäverkko- rakentamisen lupahaussa muuttuu?

Keskitetty lupahakupalvelu ja käsittelyn määräajat

- Luvanhakijat voivat jättää erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkon rakentamiseen liittyvän (Very High Capacity Network, VHCN) hakemuksen keskitetyn sähköisen palvelun kautta kaikille lupaviranomaisille
 - Suomessa tämän palvelun tuottaa Traficom. Palvelun nimi on **Viestintäverkkorakentamisen lupahaku**.
 - Hakemuslomakkeet ovat nykyistä yhtenäisemmässä muodossa.
 - Lupaviranomaisilla on velvollisuus vastaanottaa lupahakemuksia lupahakupalvelun kautta.
 - Hakemusten käsittely tapahtuu jatkossakin viranomaisten omissa järjestelmissä.
- Lupahakupalvelun kautta hakemuksen saa vireille kaikille rakentamishankkeeseen liittyville lupaviranomaisille samanaikaisesti.
- Tiukemmat määräajat hakemusten käsittelylle.
- Hiljaisen hyväksynnän menettely – ei koske asennusoikeuksia.
- Nykyiset sähköiset lupapalvelut voidaan integroida Traficomien lupahakupalveluun rajapintayhteyden kautta.

GIA:n mukainen keskitetty tietopiste Suomessa

Keskitetty tietopiste (Traficom)

Verkkotietopiste.fi

- Tiedon jakaminen suunnitteilla olevista verkkorakentamishankkeista ja olemassa olevien verkkojen alueista
- Yhteisrakentaminen ja yhteiskäyttö

Viestintäverkko- rakentamisen lupahaku

- Hakemusten tekeminen kaikille lupaviranomaisille, hakemusten käsittelyn seuraaminen
- Tiedonsaanti lupamenettelyistä

Tulossa!

Maanvuokrasopimus- tietojen ilmoittaminen

- Sähköinen lomake
- Sopimustiedot, jotka liittyvät viestintäverkkojen rakentamiseen

Tulossa!

Yleinen neuvonta ja ohjeistus

- Sähköiset lomakkeet
- Yhteisrakentaminen.fi
- Riidanratkaisun päätökset

GIA:n mukaiset määräajat ja soveltaminen

Lupaprosessi uudistuu - GIA:n mukaiset lupien ja asennusoikeuksien käsittelyn määräajat

4 kk käsittelyn
takaraja

Lähetetty hakemus
saapuu viranomaisen
saataville järjestelmään

- Jos hakemuksessa on toimitettu täydelliset tiedot, 4 kk:den käsittelyaika alkaa kulua

15 työpäivää

- Viranomainen voi tarkistaa, onko Verkkotietopisteeseen toimitettu vähimmäistiedot
- Jos tietoja EI ole saatavilla viranomainen VOI hylätä hakemuksen tällä perusteella

20 työpäivää

- Viranomaisella aikaa tarkastaa hakemus ja pyytää täydennystä, jos hakemus on puutteellinen.
- Täydennystä voi pyytää useamman kerran, mikäli vastaus on edelleen puutteellinen.
- Käsittelyajan kuluminen jatkuu kun hakija on toimittanut täydennyksen.
- 4 kk:den käsittelyaika alkaa kulua, kun täydellinen hakemus on toimitettu.

Viranomaisen
lisätietopyyntö

- Jos viranomainen pyytää lisätietoa sen jälkeen, kun 20 työpäivää on kulunut, pyyntö ei pysäytä käsittelyajan kulumista.

Viranomaisen
käsittelyajan pidennys

- Hyväksyttävät perusteet pidennyksille julkaistaan keskitetyssä tietopisteessä.
- Pidennysten on oltava mahdollisimman lyhyitä, eivätkä ne saa ylittää 4 kk:a, ellei täysin välttämätöntä.
- Pidennystä ei saa pyytää sellaisten puuttuvien tietojen saamiseksi, joita viranomainen ei ole pyytänyt hakijalta toisen alakohdan mukaisesti.

Hiljainen
hyväksyntä

Gigabittiasetus on voimassaolevaa sääntelyä - miten toimia nyt?

- GIA:a sovelletaan Suomessa suoraan. Sen soveltaminen ei edellytä kansallisen täydentävän lain tai keskitetyn lupapalvelun valmistumista.
- Kansallinen, GIA:a täydentävä lainsäädäntö on valmistelussa ja tulee voimaan todennäköisesti vuoden 2028 aikana.
- Lupaviranomaisen tulee tunnistaa ja arvioida säädöksen soveltuminen viran puolesta. Hakijan ei tarvitse erikseen vaatia säädöksen soveltamista.
- Säädos voi tulla sovellettavaksi, kun lupa tai hallinnollisessa menettelyssä myönnettävä oikeus (= asennusoikeus) tarvitaan VHCV-verkon tai sen liitännäistoiminnon, esimerkiksi maston, tukiaseman tai valokuitureitin rakentamiseen.
- Kansalliset lupaedellytykset ja -ehdot säilyvät. GIA vaikuttaa erityisesti hakemuksen vastaanottamiseen, määräaikoihin ja menettelyyn.

Mitkä menettelyt kuuluvat GIA-asetuksen piiriin?

- GIA vaikuttaa ensisijaisesti menettelyyn eli esimerkiksi hakemusten sähköiseen vireillepanoon, hakemuksen täydellisyyden arviointiin, käsittelyaikoihin, hakemuksen tilatietojen saatavuuteen sekä lupaprosessien sujuvoittamiseen.
- GIA:n soveltamisalaan kuuluvat **kaikki hallinnolliset päätökset**, jotka ovat **välttämättömiä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen (VHCN) rakentamistöiden aloittamiseksi**.
- Ratkaisevaa on se, tarvitaanko hallinnollisella päätöksellä myönnettävää lupaa tai oikeutta VHCN-verkon rakentamiseen.
 - Jos vastaus on "kyllä", menettely lähtökohtaisesti kuuluu GIA:n soveltamisalaan.
- Huom! GIA koskee myös **ilmoitusluontoisia lupa-asioita**
 - Esimerkiksi katutyöilmoitus, rakennusviranomaiselle tehtävät ilmoitukset ja ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta.

Mitkä luvat ja asennusoikeudet kuuluvat GIA:n soveltamisalaan?

- **VHCN**-verkkojen ja niiden liitännäistoimintojen rakentamiseen tarvittaviin lupiin ja asennusoikeuksiin.
- Esimerkiksi rakentamiseen, kaivamiseen, ympäristöön, tie- ja rata-alueisiin, luonnonsuojeluun tai sijoittamiseen liittyvät menettelyt silloin, kun ne ovat tarpeen VHCN-verkon tai sen liitännäistoiminnon toteuttamiseksi.
- Myös asennusoikeuksiin sovelletaan gigabittiasetuksen menettelyitä, mutta ei muun muassa hiljaista hyväksyntää.
- Gigabittiasetuksen mukaan asennusoikeudella tarkoitetaan operaattorille myönnettävää oikeutta asentaa laitteita julkisen tai yksityisen omaisuuden päälle, yläpuolelle tai alle VHCN-verkon tai siihen liittyvien liitännäistoimintojen käyttöönottoa varten.
 - Asennusoikeus voi esimerkiksi olla kunnan sijoituslupa, maantien tiealueen sijoituslupa ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 233 §:n mukainen sijoitusoikeuden vahvistaminen.
- Jos lupaa tai hallinnollisessa menettelyssä myönnettävää oikeutta tarvitaan VHCN-verkon rakentamiseen, kuuluu se lähtökohtaisesti GIA:n soveltamisalaan. Muista myös ilmoitusluontoiset lupa-asiat.

Hakija hankkii lausunnot itse

Viestintäverkkorakentamisen lupahaku -palvelun ulkopuolella

- Tällaisia lausuntoja ovat muun muassa
 - Maisematyölausunto
 - Esiselvitys lentoesteluvasta
 - Museoviraston lausunto
 - Ympäristöviranomaisen lausunto
 - Risteämälausunto
- Huom! Lausuntojen mukaantulo on mahdollinen palvelun jatkokehityksen aihe.

Hiljainen hyväksyntä – tilanne nyt

- Hiljainen hyväksyntä on voimassa **suoraan EU:n gigabittiasetuksen nojalla, eli mikäli viranomainen ei tee lupapäätöstä gigabittiasetuksen määräajassa, lupa katsotaan myönnettyksi (huom. Ei koske asennusoikeuksia).**
- Kansallinen täydentävä laki **ei ole voimassa**
- Hiljaisen hyväksynnän **menettelyä ei ole kansallisesti säännelty.**
- Sovellettavina ovat hallintolain yleiset periaatteet ja hyvän hallinnon vaatimukset
- **Huomioi:** hiljaisen hyväksynnän **oikeusvaikutukset syntyvät automaattisesti** määräajan päättyessä. Toisin sanoen rinnastuu tilanteeseen, jossa lupa on nimenomaisesti myönnetty.

Viestintäverkkorakentamisen lupahaku ja Verkkotietopiste.fi

Vie rakentamissuunnitelmat ajoissa Verkkotietopiste.fi-palveluun

- VHCN-verkon rakentaja on velvollinen ilmoittamaan suunnittelemistaan rakentamistöistä keskitetyssä tietopisteessä. Lupaviranomainen voi hylätä lupahakemuksen 15 työpäivän kuluessa, mikäli verkonrakentamistöitä koskevia vähimmäistietoja (rakentamissuunnitelmat) ei ole toimitettu keskitettyyn tietopisteeseen viimeistään 2 kk aikaisemmin
- Keskitettynä tietopisteenä toimii Verkkotietopiste.fi
- Verkkotietopiste.fi palvelusta lupahakemusta koskeva rakentamissuunnitelma saa **Verkkotietopiste ID:n**, joka ilmoitetaan lupaviranomaiselle. Tällä tiedolla lupaviranomainen voi tarkistaa rakentamissuunnitelman tiedot Verkkotietopisteestä
- Yhteen rakentamissuunnitelmaan voi kohdistua useampi lupahakemus
- Verkkotietopiste.fi-palvelun toimintamalli pysyy ennallaan myös lupahakupalvelun käyttöönoton jälkeen, mutta ID ilmoitetaan suoraan Viestintäverkkorakentamisen lupahaku -palvelussa

Demo: Verkkotietopisteen käyttö viestintäverkkorakentamisen luvanhaussa

Luvanhaun vaiheet valokuituverkkojen ja nopeiden mobiiliverkkojen rakentajille

1	Valmistelu	Selvität lupatarpeet ja käy ennakkoneuvottelut.
2	Hakemuksen lähettäminen	Lisäät tiedot ja liitteet lupahakupalveluun.
3	Hakemuksen tarkastus	Viranomaisen tarkastaa tiedot ja pyytää tarvittaessa täydennystä.
4	Hakemuksen käsittely	Viranomaisen käsittelee hakemuksen ja tarvittavat lausunnot.
5	Lupapäätös	Saat tilatiedon palvelusta ja päätöksen viranomaiselta.
6	Rakentaminen ja valmistuminen	Rakennat päätöksen mukaisesti ja ilmoitat valmistumisesta.

Viestintäverkko- rakentamisen lupahaku –palvelun esittely

Palvelun perusteet 1/2

- Kyseessä on lupanhakijalle tietoturvallinen, keskitetty sähköinen palvelu, jonne lupahakemuksen voi jättää ja jossa hakemuksen käsittelyn etenemistä voi seurata.
 - Lupaviranomaisia: Kunnat ja kaupungit (kuntien hallinnoimat alueet), Sisä-Suomen elinvoimakeskus (maantiet), Väylävirasto (rautatiet), Lupa- ja valvontavirasto, Museovirasto, Traficom jne.
 - Hakemuslomakkeet ovat nykyistä yhtenäisemmässä muodossa.
 - Samaa lupatyyppiä koskevat hakemukset saa vireille samanaikaisesti kaikille sitä koskeville viranomaisille.
 - Tavoitteena on tuoda palvelun kautta saataville viranomaisen laatimat lupaehdot ja -menettelyt ja mahdolliset niitä koskevat poikkeukset.
- Palvelu ei sisällä työkaluja rakentamishankkeen kokonaisuuden seurantaan. Lupahakemukset tehdään projektikohtaisesti.
- Ennen hakemusta tapahtuvat ennakkoneuvottelut, lausunnot ja päätöksen jälkeiset toimenpiteet ovat palvelun jatkokehityskohteita.

Palvelun perusteet 2/2

- Luvanhakijat voivat jättää hakemukset palvelun kautta kaikille rakentamishankkeeseen liittyville lupaviranomaisille.
 - Palvelun käyttö vaatii vahvan tunnistautumisen. Palvelun käyttöoikeudet määritellään Suomi.fi-valtuuksilla.
 - Luvanhakija valtuuttaa henkilön tai useita henkilöitä edustamaan organisaatiotaan palvelussa.
 - Luvanhakija voi valtuuttaa alihankkijoita edustamaan organisaatiotaan palvelussa Suomi.fi-valtuuden tarkenteella.
 - Valtuuden tarkenne määrittää, mihin projekteihin liittyen käyttäjä voi tehdä lupahakemuksia.
 - Palvelussa voi käsitellä salassa pidettävää tai turvaluokiteltua tietoa (enintään TL IV).
- Lupaviranomaisilla on velvollisuus vastaanottaa lupahakemuksia lupahakupalvelun kautta.
 - Viranomaisen vastaanottaa lupahakemuksen palvelun käyttöliittymän tai rajapintayhteyden kautta ja siirtää sen itselleen käsittelyyn.
 - Hakemusten käsittely tapahtuu jatkossakin viranomaisten omissa järjestelmissä.
 - Palvelu kertoo hakemuksen käsittelyn tilanteen, mutta palveluun ei tuoda lupapäätöksiä vaan ne toimitetaan hakijalle viranomaisten omien prosessien mukaisesti.

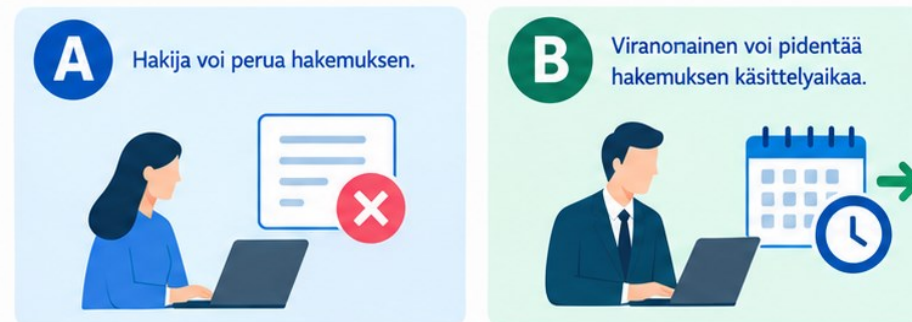
Näin hakemus toimitetaan

Näin hakemus käsitellään

Hakemuksen käsittelyn etenemistä voi seurata palvelussa koko prosessin ajan.

Mitä seuraavaksi?

Lupahakupalvelun kehitystyö jatkuu

- Järjestelmän kehitystyön rinnalla myös asiantuntijaryhmän työ jatkuu ainakin vuoteen 2027
- Viestintäverkkorakentamisen luvanhaun sanasto julkaistaan syksyn aikana.
- Traficom tulee järjestämään infotilaisuuksia hankkeesta, aiheina esim:
 - Kehitystyön ajankohtaiset
 - Palvelun käyttöönottoon valmistautuminen
 - Palvelun käytön tarkempi ohjeistus, sekä luvanhakijat että viranomaiset
 - Rajapintayhteydet
- Hankkeesta tiedotetaan Traficomin uutiskirjeessä ja osa esitysmateriaalista julkaistaan verkkosivuilla:
 - <https://uutiskirjeet.traficom.fi/>
 - <https://traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/yhteisrakentaminen/tapahtumien-tallenteet>

Kiitos!